

Press release
Kiel, 09.06.2006

Pressesprecher Per Dittrich, Tel. (04 31) 988 13 83

Düsternbrooker Weg 70
24105 Kiel

Tel. (04 31) 988 13 80
Fax (04 31) 988 13 82

Norderstraße 76
24939 Flensburg

Tel. (04 61) 144 08 300
Fax (04 61) 155 08 305

E-Mail: info@ssw.de

Anke Spoorendonk: Tiden er til mindretalspolitik

tale til årsmøderne 2006

Jernved, fredag den 9.6.06

Ladelund, lørdag den 10.6.06

Tiden er til mindretalspolitik!

I god tid inden årsmødet, som jo i år har mottoet "i forening" traditioner og nye netværk" bragte Flensborg Avis en kronik med overskriften "At genopdage Sydslesvig". Det spændende ved den var ikke blot indholdet, men også den kendsgerning, at den var skrevet af en flok elever på Duborg-Skolen, nemlig 13. årgangs linjehold i samfundsfag. Som gammel historielærer tager jeg hatten af for, at de unge har engageret sig så meget i deres emne, at de også har haft overskud til at skrive en kronik om det. Jeg er sikker på, at der har været mange diskussioner "og det er vel egentlig det vigtigste ved hele arbejdet.

Uden at gå i detaljer kan kronikken sammenfattes sådan: De unge tager udgangspunkt i deres egen situation "nemlig at de som nybagte Duborg-studenter med en dansk studenterhue på hovedet forventes at være med til årsmødet, selv om de fleste af dem ikke identificerer sig med årsmøderne i deres nuværende form. På denne baggrund tager Duborg-eleverne fat i de tunge spørgsmål om mindretallets identitet og sammenhængskraft. Spørgsmålene er ikke grebet ud af luften. Dels har de en fast plads på

mindretallets dagsorden, og dels er "mindretallets identitet og sammenhængskraft" netop overskriften på det diskussionsmøde, som SSF har inviteret til i forbindelse med årsmødet.

De unge føler, at det billede på danskhed, som årsmøderne formidler, ikke mere er tidsvarende. "At det for den unge generation i det hele taget ikke længere er vigtigt, "at der sættes en osteklokke over danskheden og mindretallet. Vi fejrer ikke nogen dansk sommer", siger disse Duborg-elever, "men vores sydslesvigske sommer. Vi vil ikke længere ubetinget være "de bedre danskere", men holder bevidst fast i vores sydslesvigske identitet, som nødvendigvis er og skal være forskellig fra den danske. Denne større identifikation med området, vi lever i, i stedet for et land, vi lever i nærheden af, er noget, hele mindretallet og især kernen skulle overveje at prøve. Mindretallet er ikke længere et lille Danmark i Tyskland, men har en egen kultur, som er et resultat af de to kulturer, der har skabt denne sydslesvigske kultur".

Og de slutter med at sige: "Man skal ikke være bange for at miste danskheden eller prøve at være mere dansk end danskerne; det skader Sydslesvig mere end det gavner. Man skal ikke forkrampet holde på danskheden, den vil ikke forsvinde, kun fordi mindretallet skifter karakter. For også det "ny" mindretal definerer sig selv ud fra Danmark og danskheden. Noget, man dog skal holde fast i, er Sydslesvig som et forbillede på to kulturers samvær side om side," mener de unge kronikforfattere. Duborg-elevernes syn på deres egen identitet kan tolkes som et forsøg på at forklare, hvorfor man godt kan være en ung sydslesviger uden konstant at gå rundt med et dannebrogssflag i hånden.

Uden at ville lyde nedladende, har jeg lyst til at sige: "Velkommen i klubben". Dermed mener jeg, at unge i Sydslesvig ikke kommer uden om at tage sådanne diskussioner. Generationer af unge sydslesvigere har således givet et bud på deres egen og mindretallets identitet. Dette være sagt helt konstaterende. Men vi, der er ældre, ved, at nogle endte med at melde sig ud af mindretalsprojektet, fordi de ikke mere kunne se sig selv som en del af det. Og af erfaring ved jeg, at det kunne opleves som en nødvendighed at komme væk fra Sydslesvig for at få luft under vingerne.

Derfor siger jeg: Lad være med at stirre jer blind på årsmøderne. De er kun, hvad de udgiver sig for at være, nemlig fest og tradition. Kig på hverdagene. Fælles for mange familiers mindretalshistorie er, at der er brud og knudepunkter. Vores historie kan netop ikke forstås, hvis den udelukkende fortolkes i forhold til Kongeriget Danmark - som en lige linje "startende ved 1864 og 1920. Årene efter 1945 blev et vendepunkt for mange. Og hverken SSF eller SSW ville være det, de er idag, hvis ikke en hel generation havde engageret sig i det daglige foreningsarbejde uden at tænke dybsindige identitetstanker. De gjorde det, fordi de var "bi de døden" "fordi de ønskede at være en del af det fællesskab, som mindretallet står for. Det er

netop her – i det daglige liv i Sydslesvig – mindretallets sammenhængskraft ligger.

I dag står vi overfor den udfordring, at tillidshverv og traditionelle arrangementer ikke længere er attraktive for mange unge og at de derfor desto mere stiller spørgsmål i retning af, hvad mindretallet er og hvad det betyder for dem. Svarene kan være mangfoldige, men målestokken bør efter min mening være, at de skal tage samtidens og ikke fortidens spørgsmål op. Derfor har de unge selvfølgelig ret i, at det i dag ikke kan handle om en national identitet, som udgrænser og graver grøfter. Vi skal heller ikke lade os indfange af en bagud rettet genforeningsdebat. Vi i mindretallet må med andre ord selv sætte dagsordenen, hvis ikke vi vil tages til indtægt for, hvad andre mener, vi bør være.

Jeg tror, at vi idag mere end alt andet har brug for at tænke mindretalspolitisk. Vi danske i Sydslesvig er en del af det danske folk, men vi er også en del af det samfund, vi lever i. Derfor giver det mening, at vi i SSW formulerer et politisk mål om ligestillingen mellem flertal og mindretal. Og at vi også med henblik på den region, vi lever i, stiller krav om, at der skal være lige muligheder for alle – både kulturelt, politisk og socialt set. Netop derfor videreudvikler vi os for at finde et dansk ståsted i dagens Sydslesvig.

Vores identitet som danske sydslesvigere har til alle tider også haft en politisk dimension. Hvis vi accepterer dette, så bør vi heller ikke have svært ved at forstå, hvor vigtigt det er for vore unge, at en debat om identitet tager udgangspunkt i de erfaringer, der er knyttet til deres hverdag. - Og dertil hører bl.a. de forventninger, som er knyttet til at gå i dansk skole. Tænker jeg tilbage på min tid som underviser på Duborg-Skolen, så kan jeg slet ikke sætte tal på alle de gange, jeg har hørt elever tale om, at det at være dus med lærerne for dem er det tydeligste tegn på, at forholdet mellem lærerne og eleverne er anderledes på en dansk end på en tysk skole. Det er også et udtryk for nærhed, socialt ansvar og en opfattelse af, at de betragtes som "hele mennesker" og ikke kun som nogen, der skal proppes viden og kundskaber ind i. Jeg er derfor overbevist om, at dansk pædagogik hører med til de danske værdier, der betyder mest for os i Sydslesvig. Forbindelsen mellem disse værdier og hverdagen er de politiske beslutninger, der sætter de konkrete rammer for vores daglige liv. Idet vi blander os i disse beslutningsprocesser – og for eksempel søger at tage indflydelse på den ny skolelov ud fra vores danske ståsted og værdier – er vi med til at præge mindretallets moderne identitet som danske i Sydslesvig.

Tiden er til mindretalspolitik. Og det er den så sandelig også, hvis vi ser ud af vore egne vinduer – ud mod det omgivende samfund. Vi i mindretallet har brug for flertalsbefolkningen, hvis vi vil ændre ved rammerne for mindretallet og for livet i vores region. På denne baggrund er det selvfølgelig glædeligt, at den nye slesvig-holstenske landsregering med ministerpræsidenten i spidsen

bevidst satser på at have et godt forhold til den danske regering. At Peter Harry Carstensens første udenlandsrejse gik til København, er også i vores interesse. Men denne form for grænselandspolitik – samarbejdet på regeringsplan henover den dansk-tyske grænse – kan og må ikke være landsregeringens eneste bud på de udfordringer, der ligger i mindretalspolitikken som politikområde.

Vi i mindretallet kan ikke leve med, at politikken foregår – hen over hovederne – på os. Vi kan ikke nøjes med at være en lobbygruppe, der tigger hos flertallets ledere om nogle krummer fra – de stores – bord. Derfor har mindretallet også brug for at være politisk tilstede gennem en stærk SSW. Jeg minder gerne om, at to væsentlige mindretalspolitiske tiltag i de sidste år – loven om brugen af frisisk i offentligheden og ligestillingen af elevtilskuddene til de danske skoler – ikke kom af sig selv, men i høj grad er blevet til på grund af SSW's arbejde.

Lad mig derfor slutte med at sige, at det for os alle er vigtigt, at vi i forening – det vil sige sammen og med hinanden – kan dyrke vore traditioner, årsmødet for eksempel. Men det, der er med til at give os styrke som en del af det samfund, vi lever i, er ikke mindst den kendsgerning, at vi med SSW - uden at måtte spørge om lov - kan sætte initiativer på den politiske dagsorden i landdagen og rundt omkring i amter og kommuner. Vi er med ved bordet, når politiske beslutninger skal træffes. Og vi tager del i den brede debat om, hvor dette samfund bør bevæge sig hen. På denne måde er SSW også med til at gøre mindretallet til en levende, moderne del af hverdagen i Sydslesvig. Tiden er til mindretalspolitik!